

Романчук Н.О., Максимець С.М. Музикотерапія як засіб психологічної підтримки дітей з особливими освітніми потребами / VIII Всеукраїнська науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: екотренінг», Умань, (23-24 квітня 2024 року). С.175-177

Романчук Наталія Олександрівна

здобувачка магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 016.01
«Спеціальна освіта. Логопедія»

Максимець Світлана Миколаївна,

кандидатка психологічних наук, доцентка
доцентка кафедри психології, логопедії та інклюзивної освіти
Житомирський державний університет імені Івана Франка
м. Житомир, Україна

МУЗИКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Музика завжди була потужним засобом вираження та спілкування. В сучасному світі вона також визнана як ефективний інструмент у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами. Музикотерапія, яка використовує музику та музичні інструменти для досягнення психологічних, психічних, фізичних та соціальних цілей, демонструє неймовірні результати в удосконаленні якості життя цих дітей. Музика може регулювати душевний стан і зцілювати фізичні недуги. Коли ми співаємо виникає звукова хвиля, 80% енергії якої йде на те, щоб привести наші внутрішні органи в стан вібрації. Людський голос – найкращий інструмент для створення цілющих звуків, тільки треба вміти ним користуватися [1].

Серед вітчизняних науковців дану тему досліджували: Н.Квітка, О. Добровольська (використання музики у роботі з дітьми та дорослими з різними потребами); Т. Гайова, Гельбак А. М., В.Капустян (вплив музикотерапії на розвиток дітей з особливими освітніми потребами); Малашевська І. А. (загальні питання впливу музикотерапії на гуманізацію розвитку особистості) [1,2,3,4]

Деякі із відомих західних науковців, які проводили дослідження у галузі музикотерапії: Dr. Michael H. Thaut (дослідження ефективності музикотерапії для різних груп людей, включаючи дітей з особливими потребами); Dr. Concetta M. Tomaino використання музикотерапії для підтримки когнітивної та фізичної реабілітації, а також для поліпшення якості життя дітей з різними вадами розвитку); Dr. Kenneth E. Bruscia (вплив музикотерапії на дітей з різними вадами розвитку); Dr. Joanne Loewy (використання музикотерапії для зменшення болю та стресу у дітей, а також для підтримки розвитку дітей з особливими потребами).

Усі ці дослідники і багато інших внесли вагомий внесок у розвиток

музикотерапії та розуміння її ефективності у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.

Музикотерапія має значний потенціал у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами залишається актуальною у сучасному світі. Ось кілька причин, чому музикотерапія є актуальною для цієї групи дітей.

Широкий спектр застосування: музикотерапія може бути використана для розвитку різних аспектів, таких як комунікація, соціальна взаємодія, когнітивні навички, моторика та емоційна регуляція. Це дозволяє адаптувати програми музикотерапії до потреб кожної дитини з ООП.

Індивідуалізований підхід: музикотерапевт може створювати індивідуальні програми для кожної дитини, враховуючи її потреби, вміння та інтереси. Цей підхід дозволяє ефективно впливати на розвиток кожної дитини з ООП.

Сприяння соціальній взаємодії: музикотерапія може стимулювати соціальну взаємодію між дітьми з ООП та іншими дітьми. Групові сесії музикотерапії можуть створювати сприятливу атмосферу для спілкування та спільної діяльності.

Покращення якості життя: музикотерапія може допомогти дітям з ООП відчувати себе більш комфортно та задоволено в їхній повсякденній діяльності. Вона може допомогти зменшити стрес, покращити настрій та підвищити самооцінку.

Підтримка розвитку мовлення: для дітей з ООП, які мають обмеження у мовленні, музика може бути засобом виразу та спілкування. Вона може стимулювати мовленнєвий розвиток та поліпшувати навички спілкування.

Музикотерапія в Україні є актуальною темою, особливо в контексті розвитку психологічної та медичної допомоги, включаючи роботу з дітьми з особливими освітніми потребами. Наразі в Україні спостерігається зростаючий інтерес до альтернативних методів психотерапії та реабілітації, а музикотерапія є одним із найпопулярніших серед них.

Ось кілька причин, чому музикотерапія є актуальною в Україні:

Підвищений інтерес до психологічної підтримки: у зв'язку зі стресом, депресією та іншими психологічними проблемами, що виникають в українському суспільстві через економічні, соціальні та політичні турбулентності, популярність психологічних послуг, включаючи музикотерапію, зростає.

Розвиток соціальної інтеграції: музикотерапія в Україні також є важливою для соціальної інтеграції осіб з різними потребами, включаючи дітей з особливими освітніми потребами. Вона може допомагати цим дітям розвивати соціальні навички та взаємодіяти з іншими членами суспільства.

Підтримка уряду та громадських організацій: уряд та громадські організації в Україні дедалі більше усвідомлюють важливість психологічної та медичної підтримки населення, зокрема через альтернативні методи, такі як музикотерапія. Це призводить до підтримки та розвитку програм та ініціатив, спрямованих на поширення музикотерапії.

Розвиток наукових досліджень: українські науковці також ведуть

дослідження у галузі музикотерапії, вивчаючи її ефективність та застосування в різних сферах, включаючи медицину, психологію та освіту.

Отже, можна сказати, що музикотерапія є актуальною та перспективною галуззю в Україні, яка продовжує набирати популярності та здобувати підтримку як з боку наукової спільноти та громадських організацій.

Музикотерапія представляє собою потужний інструмент для розвитку та підтримки дітей з особливими освітніми потребами. Незалежно від типу вади розвитку, музикотерапія може стати ключовим елементом індивідуалізованого підходу до розвитку цих дітей. Музикотерапія допомагає покращити комунікаційні навички, стимулює соціальну взаємодію, сприяє когнітивному розвитку, зміцнює моторику та підвищує рівень емоційного благополуччя дітей з ООП.

Можна виокремити, що музикотерапія не лише допомагає вирішувати конкретні проблеми, пов'язані з вадами розвитку, але й впливає на загальний розвиток дитини в цілому. Вона створює можливості для вираження себе, самовираження та розкриття потенціалу, що дозволяє кожній дитині з ООП знайти свій унікальний шлях до успіху та самореалізації.

Отже, музикотерапія є невід'ємною складовою програм розвитку для дітей з ООП і має великий потенціал для покращення якості життя цієї вразливої групи дітей. Її впровадження в освітні та реабілітаційні програми слід розглядати як пріоритетну задачу для забезпечення повного і гармонійного розвитку дітей з ООП.

Література

1. Методичний посібник з музикотерапії для дітей дошкільного віку зі складними порушеннями психофізичного розвитку / Укладач Н. Квітка. К. 2013. 82 с.
2. Бакай С. Ю. Музикотерапія та вокалотерапія у сучасному педагогічному процесі / С. Ю. Бакай, О. А. Мкртічян // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. - 2011. - Вип. 14. - С. 13-16.
3. Гельбак А. М. Музикотерапія у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами: [навчально-методичний посібник] / А. М. Гельбак. – Кропивницький : КЗ «КОППО імені Василя Сухомлинського», 2019. – 50 с.
4. Малашевська І. А. Музична терапія як засіб гармонізації особистості / І. Малашевська // Простір арт-терапії: горизонти стосунків: Матеріали VII Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. К., 2010. 255 с.
5. Michael H. Thaut Adapted Interview from the 12th World Congress for NeuroRehabilitation (WCNR), Vienna, 2022